

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

5 de Proditionis crimine.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

legationem quis subire ad eum, qui amicum suum vel domesticum accusauit, l. 4. §. si accusatio, eod. Debitor reipub. eius non est legatus, nec cui interdictum est postulare, Martia. l. 4. eod. fisci tamen debitor potest fieri legatus, d. l. 4. §. 1. Excusat se qui vacationem habet ob alia privilegia, & ob legationem intra biennium gestam, l. filius decurio, cum l. seq. 7. §. 8. eo. sit. P. l. 3. C. eo. Illud & singulare est, vt si legatus rediens a legatione in itinere moriatur, non restituant heredes eius sumtus ob eubendam legationem acceptos, l. legatus, 10. §. 1. eo. in P. Item quod tres liberi in columes excusent a legatione, l. 1. C. eo. lib. 10. ¶ Est ¶ alia legatio etiam municipalis, quae non honor, sed munus est, vt ad census accipiendos, patrimonium describendum, frumentum cogendum, & c. l. 1. §. personalia, de munerib. P.

De Proditionis crimine. Cap. 5.

- 1 Proditio in priuatis & publicis negotiis locum habet.
- 2 Homicidium proditorum grauius puniendum.
- 3 Proditio quid, & proditores deprendendi.
- 4 Proditio quare atrox crimen. Et proditionem diligi, non proditores, nu. 5.
- 6 Hostis in fidi consuetudo tuta non est.
- 7 Inimicus secretus periculosissimus.
- 8 Exploratores sunt proditores, & de pena eorum, & transfugatum.
- 9 Exercitus fines excedere capitale.
- 10 Proditionis alia crimina.
- 11 Pax turpis non facienda, & de ignauia militum, & decimatione ob eam.
- 12 Hostes ad bellum inferendum clam cocitare, capitale & maiestatis.
- 13 Hostibus ingressu praebentis in regni, pena capitalis & maiestatis.
- 14 Munera ab hoste accipere signum proditionis: vt & exercitum reducere nulla re gesta, numero 15. 16. & 17.
- 18 Consilere contra rem pub. suam instar proditionis. Et legati necari cum familia hac de causa.
- 19 Administrationem prouincia ciuilem vel militarem relinquere inuisse principis, proditorium.
- 20 Ciuitatis quis possit dici proditor.
- 21 Ciuitatem dedere quando hosti liceat.
- 22 Proditorum apud Germanos, & alios populos pena. Prodendi consilium sine executione puniunt, eod.
- 23 Proditors puniti ab iis, quibus deditio facta.
- 24 Hostes iurare, armis, consilio aliaque re, proditionis & maiestatis est crimen.
- 25 Commercia cum hostibus prohibita.
- 26 Hostium partes securi, decimati, & diis deuoti.
- 27 Literas hostibus misisse signum proditionis, vindicatum.
- 28 Pradandi hostibus dandi facultatem in suos, vel cum illis pradam diuidens, maiestatis & proditionis reus, & qua eius pena.
- 29 Amphychionum senatus qualis.
- 30 Hostem fugientem abscondens, nec reuelans relegandus.
- 31 Nauium fabricam hostibus fabricans, capitali crimine dammandus.
- 32 Exercitum in insidias deducere, proditio est, & sequens.
- 34 Pugnantibus aliis in exercitu non pugnare, proditionis crimen, & eius pena.
- 35 Fugiens primus in acie capite puniendus.
- 36 Ouidionem sine causa soluere, proditioni datum, vt & arcem, & stationem sine principis auctoritate relinquere, & 37.

Proditiones ¶ & in priuatis & publicis reperiantur negotiis. In omnibus causis personarumque qualitas distinguunt penas. ¶ In ¶ priuatis, homicidium aliquando per insidias aut factionem latronum alicuius priuati proditione fit, penaque grauiori vindicandum, c. 1. de homicid. l. respiciendum, §. delinquent, de pe. in P. Si homicida sint potissimum Arfacida, vel affassini, ex conc. Lugdun. in c. 1. de homicid. in 6. ex numero eorum vel moribus iis similes, qui ita dicti ex Perfide aliquando prodierunt tempore facti belli in Mahumetitas, quorum e numero erant: verum ita in Christianos proceres ex factione propria coniurati, vt se vitam aeternam consecuturos arbitrentur, si aliquem eorum occidissent, ipsi vero perissent. Quum obrem idiomatica Christianorum edocdi, sese iam principibus nostris immiscentes, directa formidine obrunabant, l. aut. e. Am. in Ludon. In more, li. 5. hist. Franc. lib. 6. in P. hist. August. & lib. 7. in D. Ludonico, dum ab illis non cauebatur. In quos concilium Lugdunense & in eorum fautores statuit penas acerbissimas. A quibus, & qui

per insidias alios necant, nunc sunt affassini dicti non tamen lae maieftatis rei. Idcirco de illis hic non agemus, sed de proditione, quae rempub. laedit. ¶ Itaque ¶ hic proditionis crimen est, hostium partes fouere, vel ope vel consilio clam, dum nemo suspicatur. Nam qui malo consilio & proditoris animo patriam derelinquit, hostium numero habendus est, vt ait Paulus, l. postminium. 19. §. transfuga, de capti. & post. reuers. l. 4. 9. P. tit. 15. Proditoribus omnibus hoc commune, per beneuolentiae fucum & dum illis fiditur, insidiari: vt Suidas in verb. raldupr, & recte de eo, qui eius generis est, αμείβει δόλον, & πωον raldupr, & id est, mulces cum mordet, quia canis es clandestine mordens. ¶ Proinde ¶ cum non nisi ii, quibus cum nobis est amicitiae vel fidei vinculum, proditores dicantur, pœnis a societate omni expellendi, vt latentes, & ideo perniciosiores inimici. Tanto, inquit Xenophon l. 2. rer. Graecar. perniciosius delictum est proditio, quanto difficultius rem latentem quam manifestam custodire: tanto etiam abominabilis. Quia hostes aliquando conciliantur, amiceque redduntur: at qui semel in proditione prehensus est, cum illo nemo unquam in gratia redit, aut illi deinde non fidit. Sic Cicero l. 1. Accus. Omnium communis est inimicus, qui hostis est suorum: nemo unquam sapiens hosti credendum putauit. Et Demosthenes reus seque, Nemo o Athenienses, eo animo pecuniam consumit, vt proditorum rationibus consulat: neque, quicquam posteaquam ea que redemit, obtinuerit, atq; in potestate sua habuerit, proditorum reliquis de rebus in consilium adhibet. Et apud Homerum Achilles ¶ illiota. seu 9.

ὄφθεις γὰρ μοι κείνῳ ἵππας αἰδύο πύλον, αἷς ἔρεσθ' ἢ νεώδει κρηπίδων, ἀδνο βλάτες, id est, Inimicus enim mihi ille aequae ac inferni porte, Quis aliud occultat in mente, aliud autem dicit. Et Chorus ad Mercurium apud Aeschylum in Prometheus traged. circa fin.

τὸς ἀεὶ δόρας ἢ μισθῶν ἐμαδύρ, ἔν ἐστὶν ἴσθ' ὅτις δὲ ἴν' ἢ ἀρβύλον μᾶδον.

Didici enim odisse proditores: Nec est vitium quod magis, quam hoc respuum.

¶ Et ¶ diliguntur interdum proditiones, verum proditores perpetuo abominabiles: vt probare quidem potuit Seuerus, cum ad imperium peruenisset, Pertinacis occisi morte, verum eos qui occiderant, morte multauit, & milites celeris conficiis militibus insignibus exutos dimisit, Dio in Seuero. Herodia in 2. Eutro. 4. Nica. Et Claudius ratam quidem ante imperium adeptum Cassii, Chereæ, & Lupi, aliorumque habuit operam: qui merito Caium ob nimiam crudelitatem occiderant: attamen & ipse Claudius imperium adeptus in percussoribus animaduertit, Dio lib. 60. Ioseph. lib. 19. antiq. c. 3. Quia si Caius occidi debuit, tamen a Cherea tribuno suo non debuit, cui salus principis erat commissa. Similia & de pluribus postea Deo volente referam. ¶ Sed illud ¶ non omitto interim dignum principe Constantio, cum enim aduersus eum rebellasset Eudochius, & victus ad Ecdicum confugisset, Ecdicus eius benigne hospitio suscepit, tanquam quod ab eo accepisset beneficia: noctu tamen ei caput amputauit quod cum ad Constantium detulisset, Constantius quidem de facinore hoc gratias ei egit, & caput recepit. Cum autem manere cum illo conaretur, discedere iussit, minimeque rem sibi exercituique bonam putauit fore insidi hospitis consuetudinem, teste Nicephoro Calisti, li. 14. hist. c. 6. ¶ Facilior ¶ cautio est vbi manifesta formido est, vt ait D. Cyprianus tracta 3. de simplici. prelato. Et ad certamen animus ante struitur, quando se aduersarium quis proficitur: plus cauendus & metuendus est inimicus, cum latenter obrepit, cum per pacis imaginem fallens, occultis accessibus serpit. Et, vt ait Constantinus l. data 27. C. de donatio. Clandestinis & domesticis fraudibus facile quibus negotiis opportunitate confingit potest. ¶ Nec ¶ vlla pestis nocentior familiaris inimico, ca si intimitus, 93. dist. Exploratores, qui secreta nostra nuntiant hostibus, proditores sunt, vt ait Arrianus Iurifconsult. l. omne delictum, 6. §. exploratores, de re milita. in P. De transfugis id ipsum dicendum. Horum penas sancitas sic inuenimus. Transfuga ad hostes, aut secretorum nostrorum renuntiator, aut viuis exuratur, aut furca suspendatur, ait Paulus Iurifconsult. l. si quis aliquid, 38. §. transfuga, de pan. in P. Consentit Vlpianus l. aut damus, 8. §. hostes, eod. Capitales penas dixit Arrianus, d. l. omne delictum, §. exploratores, & Martianus in l. proditores, 7. eod. de re milita. Licebat & eos, qui a Romanis ad hostes confugissent, impune cuilibet tanquam hostes occidere, l. 2. de defertor. lib. 12. Cod. l. 2. quas. l. v. vnicuique sine iud. se vind. C. Et de profugis, inquit Liuius ab.

- tatus est miles ut puellam, quæ patriam & parentes prodiderat, lapidibus obruerent. & ita factum, *Parthen. in Eroticiis. c. 21.*
- 24 ¶ *Holibus* ¶ fauer eoque iurare, consilio, armis, telis, commensu, equis, pecunia, aliave re. proditoris & maiestatis crimen est, *l. 4. ad leg. Jul. maiest. P.* Quinimo sine dolo malo hæc ad hostes commerciorum iure exportare proditoris instar habetur a Marciano Cæsare, *l. 2. quæ res exp. non debeant, l. 4. C. tit. 41.* Sunt enim cum hostibus inhibita commercia, *l. 1. eo. l. 2. de commer. C.*
- 25 *mercator. lib. 4. C. tit. 63.* ne secreta regi pandantur. ¶ Athenis ¶ damnatus Epicrates Acharniensis, quod ob veterem amicitiam Themistoclis proditoris accusatus, veritus ne quid in vrbe vxor vel liberi eius mali paterentur, curauerat ut clam subducti conferrent sese ad Themistoclem, & coram populo a Cimone reus maiestatis accusatus, *Plut. in Themisto.* Scribit ¶ Diodorus Siculus *lib. 11. Biblioth.* quo tempore cum Xerxe Græcis pugnandum erat & Persis, pro communi libertate & patria tuenda Græcos stauisse, diis decimandos deuocendosque Græcos, qui Xerxis partes tenuissent, si belli victores euassissent: defecerant namque in partes Xerxis Dolopes, Mileti, Magnates Achæi, Pythiothæ, 26 Locri, Theffali, & plerique Bæotiorum. ¶ Literas ¶ misisse hostibus, & ita signum dedisse, crimen proditoris & maiestatis arguit, *Ulpian. l. 1. ad leg. Jul. maiest.* Ita Ariuanus præfectura prima donatus a legatis provinciæ Galliæ accusatus, propter literas ab eo scriptas & interceptas, quæ videbantur ad regem Gothorum emitti, pacem cum Græco Imperatore dissuadentes. Britannoque super Ligerim sitos impugnari debere, demonstrantes cum Burgundionibus iure gentium Gallias diuidi oportere: cum hanc epistolam Iurisconsulti de maiestatis crimine ardentem, ut scribit Sidonius Apollinaris *lib. 1. Epist. cap. 7.* interpretantur.
- 28 ¶ *Si quis* ¶ inquit Constantinus, *si quis. g. de re milit. l. 12. C. tit. 36.* barbaris scelerata facione facultatem depraedationis in Romanos dederit, vel si quis alio modo factam diuiserit, vniuersi comburantur. ¶ Apud ¶ Amphycionas, Herod. in 7. Strabo. 1. qui conuentus fuit totius Græciæ, Epialtes Lacedæmonius, Diodoro teste, *Diod. Sic. in 11.* Trachinius appellatus, proditoris accusatus, quod Xerxi Persarum regi aduersus Lacedæmonios Thermopylas oppugnanti, tramite incognitum demonstrasset. eiusque dolo malo factum esset, cur totus ille Lacedæmoniorum exercitus cum ipso duce Leonida in insidias deductus, hostibusque proditus 30 diceretur. ¶ Placuit ¶ Paulo Iurisconsulto, *l. Metrodorum, 40. de pæn. P.* Metrodorum quia hostem confugientem sciens suscepisset, & Philocterem quendam, quod occultari eum non ignorans, diu dissimulauerit, in insulam relegari. ¶ Qui ¶ barbaras nationes seu hostes incognitas antea, nauis fabricare docuit, capitali pænæ obnoxius est, *l. v. tit. Cod. de pæn.* ¶ In ¶ insidiis exercitum deducere, proditoris etiam factum est, *l. cuiusve dolo, 4. l. 10. ad leg. Jul. maiest. in P.* & ideo Thimeron dux Lacedæmoniorum, præsidio milis ciuitatibus Ioniæ aduersus Tisaphernum, cum domum rediisset accusatus a foecis, quod exercitus amicos diripiendos tradidisset, damnatus exultauit, *Xenoph. lib. 33. rer. Græcar.* ¶ Inarus ¶ Lybionum rex, qui Græcos in Ægyptum induxit, cum Megabazus Zopiri filius Persa cum exercitu Ægypto Athenienses submouit, in crucem actus est, per proditorem captus, auctore Thucydide in 1. ¶ Inter ¶ proditoris & desertionis crimina addemus & illud, animaduersione capitali & maiestatis dignum, aliis in exercitu pugnantibus spectantem non pugnare, vel imbellem cedere, *l. 3. ad leg. Jul. maiest. in P.* Eoque nomine Latus dux exercitus Severiani Cæsaris capite damnatus est ut proditor, post prælium Lugdunense, teste Herodiano in 3. Item & Metius Suffetius, dux ex Alba cum exercitu a Tullo Rege Romanorum accitus, cum se subtraxisset a pugna, quam committebat Hostilius cum Veientibus, eumque pugnam deseruisset, sensimque ad montem secessisset, eo consilio ut fortunam belli experiretur ac sequeretur: quia rem ancipitem gesserat, corpore in duas partes distracto, in diuersum actus quadrigis quibus illigatur, vel ut aliis placet, arborum curuatis stipitibus, & remissis, laceratus & discerptus fuit. *Linnus lib. 1. Oros. libr. 2. cap. 4. Gell. libr. 20. cap. 1. Valer. Maxim. lib. 7. cap. 4. Plut. l. 4. Paral. Claudian. in Gildonem, Virgil. lib. 8. Æneid. Dionys. Halicarnass. l. 1. lib. de vir. illust. cap. 4.* Refert & Gregorius Turonensis *lib. 2. histor. Franco. cap. 41.* Clodouem regem indignatum contra Chararicum, quod is, quando cum Siagro pugnaret, vocatus in auxilium, eminus sterisset neutram adiuuans partem, & exitum expectaret, ut cum eo amicitiam iniret, qui 35 vinceret: tandemque pænâ capitis cum filio affecisse. ¶ Est ¶

lex Arriani Iurisconsulti, *l. omne delictum, 6. §. qui in facie de re milit. lib. 49. P. tit. 16.* Qui in facie prior fugam fecit spectantibus militibus, propter exemplum capite puniendus est. ¶ Pari modo & obidionem sine causa soluere, proditori est datum: ita accusatus Miltiades proditoris, quod Parum in sulam expugnare non potuisset, cum obidionem eius soluisset: & quoniam ipse pro se dicere non posset, verba pro eo fecit frater Stefagoras, causaque cognita capitis absolutus, pecunia multatus est, eaque quinquaginta talentis lis æstimata est, *AEmi. Prob. in vita Miltiades.* Non enim eius absentia impediuit iudicium, cum & absentes proditoris crimine accusati & damnari possint: ut aliquando Thales a legatis Lacedæmoniorum Athenas missis accusatus, absensque proditoris crimine damnatus est, *idem in d. Miltiades.* Proinde & multo magis innocentes calumniis impetiti absentes absolui poterunt. Accedit ratio cur soluens obidionem temere incidat in hoc crimen. ¶ Quod ¶ & qui in bellis esserit, aut castra concesserit, in proditoris veniat suspicione & maiestatis reus sit, *Marti. in l. 3. ad leg. Jul. mai. in P.* cum prohiberetur militi sit, in consulo principe relinquere locum sibi commissum, & in alium se conferre aut stationem mutare, *contra publicam. l. 4. de re milit. lib. 12. C. tit. 36.* Nec viri Iabes Galaad ausi fuerunt deditionem sui facere Naasso Amonitæ, qui eos obsidebat, priusquam mississet ad Saulem regem num vellet illos defendere, *1. Reg. c. 11. & Joseph. lib. 6. Antiquit. c. 6.* Carthaginenses præfectum præsidii Mamertinorum, quod formidine simulac ignauia arcem amisisset, cruci affixerunt, *Polyb. lib. 1. hist.*

De Seditiois crimine. Cap. 6.

- 1 Seditiois & tumultus concitatio, habet crimen maiestatis.
- 2 Seditio quid.
- 3 in Seditiois crimine qua consideranda.
- 4 Seditiois causas tres præcipue.
- 5 Seditiois militaris & armata acrius punienda. Et 6.
- 7 Seditiois a tribunitis legibus. Et 8.
- 9 Seditio nascitur, dum offenduntur rebus gestis seditiosi.
- 10 Que causa seditiois Roma. Et qua seditiois ibi conuenerit, & aubi. nu. seq.
- 15 Ostracismus Atheniensium, & Petalismus Syracusiorum, cur inuentus.
- 16 Seditiois punitio admittit considerationem, num solum consilium, vel effectus sequatur: & pænâ deo diuersa.
- 17 Seditiosi statim puniendi.
- 18 Seditiosi iure pontificio quomodo puniantur.
- 19 Seditiosorum persona quomodo in iudicanda pænâ perpendenda.
- 20 Multitudine peccati quomodo pænâ imponenda.
- 21 Seditioem que reddant acerbiorem & per as eiu maiores.
- 22 Homicidium in turba vel seditioe commisi: a quo sumenda est pænâ.
- 23 Seditiois tristissimi fines.
- 24 Seditiois in principio occurrendum.
- 25 Seditiois vel discordiarum tempore num alterutri parti sit adherendum. Et de eare Solonis lex agitata.

AD ¶ maiestatis crimen quoque pertinere Ulpianus tradit, *l. 1. ad leg. Jul. mai.* tumultus & seditioes in populo siue directe per se, vel per obliquum concitare. ¶ Seditio ¶ a dissensione ciuium, vel multitudinis dicitur: cum concordia, & consensu alicuius multitudinis in varia seindia, & potissimum quando tumultuante & dissidente turba, veniunt ad manus.

Ac veluti, *Virg. l. 1. Æneid. magno in populo, quum saepe coortus est Seditio, sentiq. animis ignobile vulgus,*

Tamq. fides, & saxa volans, furor arma ministrat.

¶ In ¶ hoc crimine, non secus ac in aliis, considerabimus & res, & personas, & modum seu actionem. In rebus, & causam seditiois, & ipsam seditioem considerabo: in personis, ætatem, sexum, an vnus vel plures auctores seditiois, & concitantium qualitates. In actione, quomodo mota & num cum homicidio, num cum armis, an alio modo. ¶ Causæ ¶ seditiois motæ aduersus patriam, vel principem, tres potissimum sunt, *Polyb. lib. 11.* quando videlicet vel principes suos culpant, vel aliqui offenduntur rebus quæ aguntur, vel quando spem rerum maiorum ac potiorum animo concipiunt. Et priore modo seditioes ut plerumque mouentur in eos qui præstant, & inter subditos: quorum motus, seditioes, & factiones, & discordiæ dici possunt. Plures seditiois species & causas adfert quoque Aristoteles, *lib. 5. Politic. c. 1. 2. 3. 4.* quas ibi videt. ¶ Periculosior ¶ seditio quæ contra duces in bello nascitur, quare & huic grauior inflicta pænâ, 110